

Molla Cami ve Ashab-ı Kehf'in köpeği

Gazi Üniversitesi Ceza Hukuku Profesörü Sayın İzzet Özgenç: “Ya Resulallah (asm)! Ne olaydı Ashab-ı Kehf'in köpeği gibi, senin ashabının arasında ben de Cennete gitseydim! O köpeğin Cennete, benim Cehenneme gitmem reva mıdır? O Ashab-ı Kehf'in köpeği ise, ben de senin ashabının köpeğiyim!” Âmin.” Duâmızı tevhid inancına uygun bulmamışlar ve özel twetter hesabında eleştirmişler.

Hocamın ilgisine teşekkür ediyorum ve Tevhid inancı hassasiyetini kutluyorum.

Bu vesileyle söz konusu metin ve bu metnin sahibi Molla Cami hakkında -rahmete vesile olması duâsıyla- yeri gelmişken kısacık bir bilgi paylaşalım:

Metin İran'lı Mutasavvıflardan Molla Cami'ye ait Farsça bir mısraın Türkçe tercümesidir. Aslında açıktan duâ değil, zımnî bir duâdır. Yani metin doğrudan değil, dolaylı olarak duâ biçiminde anlaşılabilir. Bu bakımdan doğrudan âmin denmesi hissi i zahiriye dokunur ve dokunmuştur. Müdakkik nazarlardan da bu kaçmamıştır.

Metin, manasından da anlaşılacağı üzere sahabe sevgisini işliyor. Molla Cami'in genellikle hayatı Şah İsmail'in devlet kurduğu ve sahabe düşmanlığını kışkırttığı memlekette geçti. Hatta öyle ki Şah İsmail'in, Molla Cami'nin kitaplarındaki “Câmi” imzasında bulunan cim harfinin noktasını kazıtarak “Hami” olarak kalmasını sağladığı ve Molla Cami'ye “ham, olgunlaşmamış” manasında sataştığı da söylenir.

SEG-İ ASHAB-I KEHF

Metni Bediüzzaman Hazretleri Yirmi Yedinci Söz'ün sahabeler hakkındaki zeylinin giriş kısmına almıştır.¹

Metnin Farsçası şöyledir:

Yâ ResûlAllah! Çi bâşed çün seg-i Ashab-ı Kehf?

Dâhil-i Cennet şevem der zümre-i ashab-ı tû,

O reved der Cennet, men der Cehennem key revast?

O seg-i Ashab-ı Kehf, men seg-i ashab-ı tû”

Manasını yukarıda verdiğimiz mısra, Ashab-ı Kehf'in köpeğinden hareketle Cennete gitme arzusunu işler. Bilindiği gibi Ashab-ı Kehf'in köpeği, bizzat Kur'ân'da adı geçen ve Ashab-ı Kehfe sadâkati sebebiyle Peygamber Efendimiz'in (asm) cismen Cennete gireceğini haber verdiği hayvanlardandır.

Kur'ân'da şöyle geçiyor: “Uykuda oldukları hâlde, sen onları uyanık sanırsın. Biz onları sağa sola çeviriyorduk. Köpekleri de mağaranın girişinde iki kolunu uzatmış yatmakta idi.”²

Molla Cami biz insanların akıbetimiz meçhul olmasına rağmen, bir hayvanın Cennetle müjdelenmesini bir ibret levhası olarak mısraına alır. Köpeğin hâkim vasfının sadâkat olması haysiyetiyle, bize de Resulullah'ın (asm) ashabına sadâkat düştüğünü anlatmak ister. Nitekim Resulullah (asm) da ashabına uyulmasını tavsiye etmiş ve: “Ashabım yıldızlar gibidir. Hangisine uyarsanız hidayete erersiniz.”³ buyurmuştur.

BİR SAHABE AŞIĞI

Anadolu'da Molla Câmi veya Mevlânâ Cami olarak tanınan Mevlânâ Abdurrahman bin Nizameddin Ahmed, hicri 817 (m. 1414)'de İran'ın Câm kasabasında doğmuştur. İmam-ı Muhammed Şeybani Hazretleri'nin neslindendir. Beş yaşında iken Muhammed Parisa Hazretleri'nin meclisine girmeye başladı ve teveccühüne mazhar oldu. Babası ilim ve takva sahibi idi. Oğlu Abdurrahman'ı küçük yaşta Hirat'taki Nizamiye Medresesi'ne teslim etti. Çok zeki idi. Medresede verilen zahirî ve batınî ilimleri kısa sürede kavradı. İlimde hızla arkadaşlarını ve büyüklerini geçti.

Molla Cami dini ilimlerden başka fen ilimlerine de ilgi duydu. Uluğ Bey zamanında Bursalı Kâdızâde Rûmî'nin matematik derslerine devam etti. Bu sırada Hirat'ta astronomi âlimi Ali Kuşçu ile görüştü ve ondan dersler aldı.

Molla Cami aklî ve naklî ilimlere kısa sürede vakıf olduktan sonra Mevlânâ

Sa'düddîn-i Kaşgâri'nin derslerine devam etti. Manevî ilimlerde yükselmesi, kemale ermesi ve yüksek feyze mazhar olması Sa'düddîn-i Kaşgâri'nin eliyle oldu. Yaşadığı yerlerde ve bilhassa Bağdat'ta Ashab-ı Kiram düşmanları ile mücadele etti ve galip geldi. Ashab-ı Kiram'ın önemini beyitlerinde işledi. Medreselerde dersler verdi. Birçok eser bıraktı.

Fatih Sultan Mehmed kendisini İstanbul'a dâvet etti. Bu sebeple yola çıktı. Fakat Konya'ya geldiğinde Fatih'in vefat haberini alınca geri döndü.

Molla Cami Hirat'ta h. 898 (M. 1492) yılında vefat etti. Rahmetullahi aleyh.

Dipnotlar:

- 1- Sözler, s. 552.
- 2- Kehf Sûresi: 18.
- 3- Beyhaki, el-Medhal, s. 162-3, No: 152.